

Samordnad strategi för att motverka antibiotikaresistens och vårdrelaterade sjukdomar

Utkast till aktivitetsplan med utgångspunkt från prop. 2005/06:50
samt berörda myndigheters regleringsbrev och instruktioner

johan.struwe@smi.ki.se

prop. 2005/06:50

Bakgrund

1996 års smittskyddskommitté SOU 1999:51

- ▶ Smittskyddslagens anmälningssystem
- ▶ Smittskyddsläkarens ansvar

Socialstyrelsen

- ▶ verksamhetsöversyn 1996-1997
- ▶ skrivelse med åtgärder och lagförslag 1998
- ▶ nationell handlingsplan mot antibiotikaresistens 1999

Internationella åtaganden

- ▶ EU (rådsrekommendation 2002/77/EG)
- ▶ WHO (WHA resolution 2005)

Lex Maria

Kvalitetssystem
i sjukvården

"Det finns inrapporteringsystem för vissa framför allt allvarligare vårdrelaterade infektioner.

Ett problem är dock att inrapporteringen är fragmenterad och att det därför inte går att få någon samlad bild..."

Patientklagomål
till PSR/LÖF

Frivillig
resistensövervakning

Smittskyddslagen

Regeringens proposition
2005/06:50

Strategi för ett samordnat arbete mot
antibiotikaresistens och vårdrelaterade sjukdomar

Prop.
2005/06:50

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 1 december 2005

Målsättning:

-bevara möjligheten att effektivt använda antibiotika vid bakteriella infektioner hos människor och djur

Metoder / instrument:

- övervakning av antibiotikaresistens, förbrukning, förskrivningsorsaker
- förebyggande
  - allmän hygien
  - vårdhygien
  - vaccination
- kunskapsförmedling (information & utbildning)
- kontroll
- forskning

Uppföljning:

- resultatindikatorer (smittspridning, vaccinationstäckning)
- processindikatorer (ingå i fortlöpande kvalitetsarbete)

Tvärsektoriellt

- humanmedicin,
- veterinärmedicin,
- icke-medicinsk användning inom jordbruk och livsmedel,
- miljökonsekvenser

Koppling till

- nationella övergripande folkhälsopolitiken
  - (#6 hälsofrämjande hälso-och sjukvård)
  - (#7 skydd mot smittspridning)
- EU (rådsrekommendation 2002/77/EG)
- WHO (WHA resolution 2005)

prop. 2005/06:50

Lagändringar (from 060701)

HSL och TL:

- Krav på att vården ska vara av god hygienisk standard

Smittskyddslagen:

- Föreskrifter om uppgifter i anmälan av betydelse för smittskyddet
- Smittskyddsläkarens uppgifter beträffande vårdrelaterade sjukdomar

prop. 2005/06:50

Disposition

- 1 Förslag till riksdagsbeslut
- 2 Lagtext
- 3 Ärendet och dess beredning
- 4 Bakgrund
  - 4.1 Antibiotika (och annan antimikrobiell resistens)
  - 4.2 Vårdrelaterade sjukdomar
  - 4.3 Rättslig reglering
  - 4.4 Rapportering av vårdrelaterade sjukdomar
- 5 Utgångspunkter
- 6 Samordnad strategi för att motverka antibiotikaresistens och vårdrelaterade sjukdomar

prop. 2005/06:50

Disposition (forts)

- 7 Övervakning av resistens och förskrivning
  - 7.1 människor
  - 7.2 djur

- 8 Förebyggande åtgärder
  - 8.1 Humanmedicin
    - 8.1.1. Stärkta krav på god hygienisk standard
    - 8.1.2 Smittskyddsläkarens uppgifter och anmälningsförfarande vid vårdrelaterade sjukdomar
    - 8.1.3 Andra förebyggande åtgärder
  - 8.2 Veterinärmedicin

- 9 Antibiotika som växtskyddsmedel

- 10 Antibiotikaresistensmarkörgener

- 11 Kunskapsuppbyggnad
  - 11.1 Översyn antibiotikaanvändning samt mikrobiologiska metoder
  - 11.2 Översyn av veterinär obduktionsverksamhet
  - 11.3 Kartläggning av miljöeffekter av antibiotikaanvändning
  - 11.4 Ev risker med antibiotika som konserveringsmedel

prop. 2005/06:50

Disposition (forts II)

---

12 Samverkan inom EU och internationellt

13 Organisatoriska frågor

13.1 SMI

13.2 Strama

13.3 Strama VL

14 Uppföljning

15 Ekonomiska konsekvenser

16 Författningskommentarer

Bilagor

Hur kan vi arbeta?

Myndighetsperspektivet - dagsläge

- Samordningsmöten SoS, SMI, Strama
- Disposition ?
- Ansvarsfördelning, tolkning
- Regleringsbrev
- Tidsplan
- Mellan stolarna - otydligheter - bevakning ?

1. Övervakning av antibiotikaresistens, -förbrukning och -förskrivning hos människor

---

1.1 Fas 1 Inventering

1.1.1 Delmål 1: Övervakning av antibiotikaresistens (prop 7.1).
Smi/ Stramas regleringsbrev ► ARG

1.1.2 Delmål 2: Övervakning antibiotikaförbrukning (prop 7.1).
Smi/ Stramas regleringsbrev ► Strama

1.1.3 Delmål 3: Övervakning av antibiotikaanvändning/förskrivning
(prop 7.1, 11.1).
► SoS regleringsbrev (inventering), skriver plan
tolkning: kvalitetsaspekter på användning
(w47 + PPS, enkät, underlag - framtida behov)

1.1.4 Delmål 4: Mikrobiologisk diagnostik (prop 11.1).
► SMIs regleringsbrev (?!),
regeringsuppdrag fr 2006? plan ?

Fas 2 rekommendationer för övervakningen i framtiden samt finansiering

Redovisning 080630

2. Hygien, vårdhygien vaccinationer

2.1 Vårdhygien inom sjukvård, tandvård och äldreomsorg

2.1.1 Övervakning av (smittsamma) vårdrelaterade infektioner som bygger på laboratediagnostik (prop 8.1.2).
▶ SMI, delvis uttryckt, inryms i regleringsbrev

2.1.2 God hygienisk standard och övervakning av "icke smittsamma" vårdrelaterade infektioner (prop 8.1.1, 8.1.2).
▶ SoS (tillsyns-, patientsäkerhets- och kvalitetsfråga.
SoS skriver projektplan (definition, kvalitet, uppföljning)
Strama och SMI bidrar med bakgrundsarbete (kval, infreg...)
▶ RK nationell utvecklingsplan för äldreomsorg

2.1.3 Smittskyddsläkarens uppgifter (8.1.2)
Lagändring
Att...men hur? ▶ SoS (?), samordnar smittskyddet, normering

2.2 Hygien och kunskap hos allmänheten (prop 8.1.3, 11)
Smläk övergripande ansvar, i övrigt otydligt

3 Vaccinationer och övriga förebyggande åtgärder

- 3.1 Vaccinationer** (barnvax, ifl, pnkk prop 8.1.3)
▶ SMI SVEVAC, immunitetsläge, genomförande
Effekter på hälsa o vårdkonsumtion ▶ SoS (?) (plan ?)
- 3.2 Kunskapsuppbyggnad** (Prop 11)
Antibiotikaanvändning, mikrobiologi pkt 1.1.3 samt 1.1.4

Producentobunden antibiotikainformation
Läkemedelsverket,
Läkemedelskommittéer,
regionala Stramagrupper

Allmänheten - personlig hygien, livsmedelshygien
Otydligt ansvar (smläk?)
- 3.3 Infektioner i förskoleverksamheten** (prop 8.1.3)
Mål finns föreslagna.
▶ RK "myndighetsstyrning" hur, när ?

4 Samverkan EU och internationellt (prop 11)

- ▶ Inget konkret uppdrag utdelat

5 Uppföljning (prop 14)

- ▶ Socialstyrelsen i regleringsbrevet: "...erfarenheterna följs upp..."
  - löpande årsredovisning
  - större översyn till regeringen hösten 2010

SoS skriver projektplan

6 Organisatoriska frågor (prop 13)

- 6.1 SMI (prop 13.1 särskilt stödja...)
  - rekrytering till resistensövervakning på Epi
  - vårdhygien
  - utöka ARG
  - förbättra övervakning/ återkoppling
- 6.2 Strama (prop 13.2 finansieras folkhälsopolitiska åtg)
  - anpassa arbete och struktur till formella uppdraget
- 6.3 Socialstyrelsen ? (disk ej i prop)
  - smittskydd - kvalitet ?
- 6.4 Strama VL (prop 13.3)
  - SVA uppdrag i regleringsbrev

7 Åtgärder inom veterinärmedicin, livsmedel

- 7.1 **Strama VL (prop 13:3)**
SVA i regleringsbrevet, struktur budget 070630
- 7.1.1 Övervakning av resistens och förskrivning hos djur och i livsmedel samt av antibiotikaförskrivning till djur (prop 7:2)
Strama VL
- 7.1.2 Förebyggande åtgärder inom veterinärmedicin (prop 8:2)
- 7.1.3 Veterinär obduktionsverksamhet (prop 11:2)
- 7.2 **Antibiotika som konserveringsmedel i livsmedel (prop 11:4)**
SLVs regleringsbrev, redovisning 070731

8 Miljöeffekter av antibiotikaanvändning mm

8.1 Miljöeffekter av antibiotikaanvändning (prop 11.3)

Läkemedelsverket utpekat i prop, men inget i regleringsbrevet

Har gjort egen tolkning

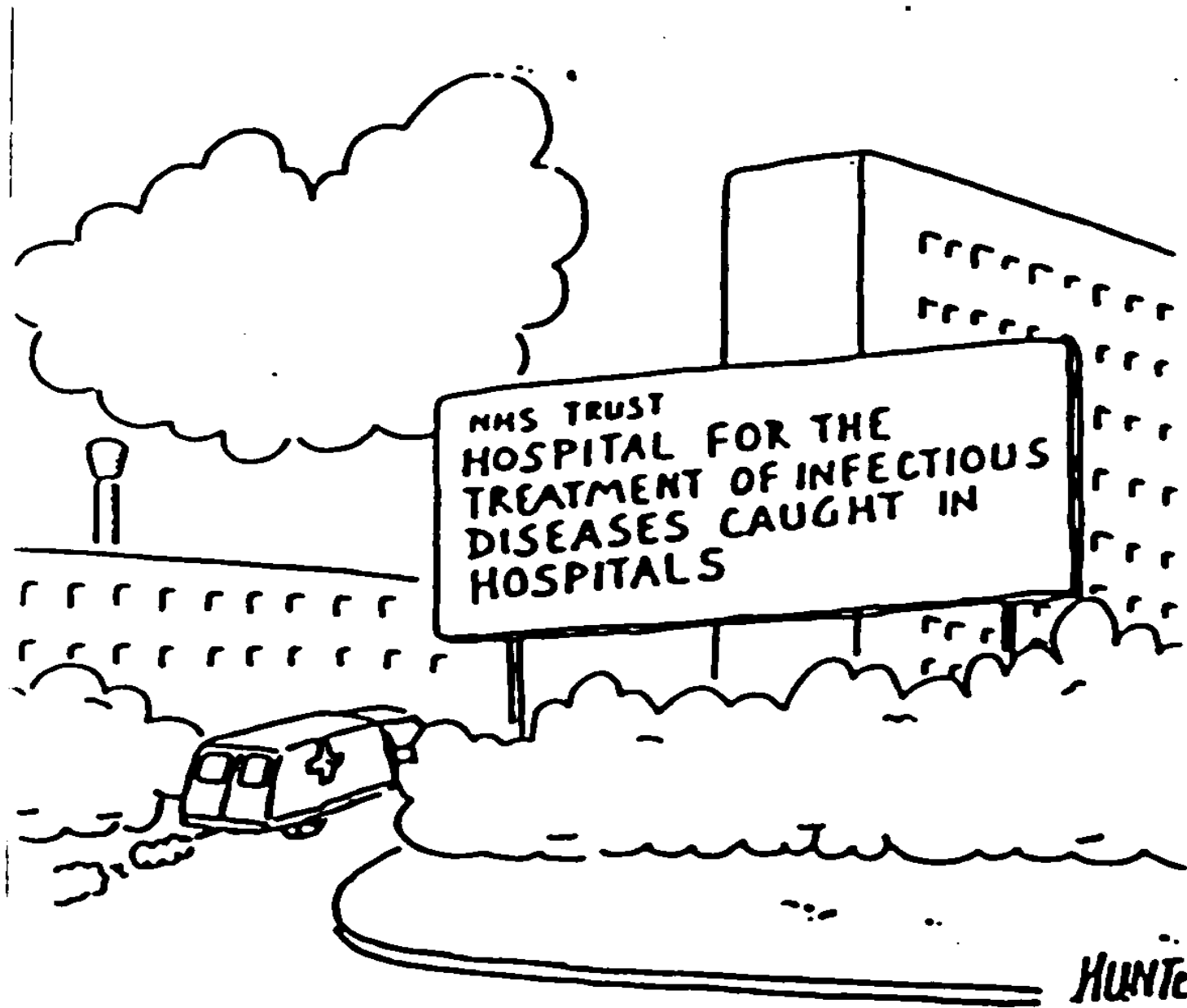
Även andra myndigheter berörda (SJV, NV? KI, SoS, SMI, SJV, SVA, KV)

8.2 Antibiotika som växtskyddsmedel (prop 9)

Kemikalieinspektionen, SJV-ingen i regleringsbrevet!!

8.3 Antibiotikaresistensmarkörgener (prop 10)

SLVs regleringsbrev "genomförda insatser"

HUNTE

Ledningsgrupp

Samordning och projektstöd
Johan Struwe
Övriga: Christer Norman
Gunilla Stridh, Ulrica
Dohnhammar,

Strama slutenvård
Mats Erntell

Strama öppenvård
Sigvard Mölsted

IVA-Strama
Håkan Hanberger

Omvärldsbevakning
Eva Melander

**Interventioner/
Kvalitativa Studier**
Cecilia Stålsby Lundborg

Vårdhygien
Barbro Isaksson

Klinisk prövning
Gunilla Stridh

Administration
Kristina Lundh, Helen Algelid

Repr. för lokala grupper
Ann Söderström, Malin André

STYRELSE

Ordförande

Referensgrupper

**Svenska läkaresällskapets
specialistföreningar (genom sin
representation i RAF)**
Svenska Infektionsläkarföreningen,
Föreningen för medicinsk mikrobiologi,
Svensk förening för klinisk farmakologi,
Svensk förening för allmänmedicin, Svensk
förening för otorinolaryngologi, Svenska
barnläkarföreningen

**Referensgrupp med
medlemmar från lokala grupper,
representanter för andra
specialistområden**

Analysgrupp antibiotikaförbrukning

33 lokala Strama -grupper

"Is there a choice of superbugs?"